

In the article the basic questions of philosophy of education which is synthesis of generalization of philosophy, pedagogies and educational experience are considered: the problem of occurrence of philosophy of education is analyzed, the maintenance of a subject of philosophy of education is defined. An attempt to consider the world view constituents of the modern formed system of education is undertaken in the article. The article is devoted to the examination of the subject field of philosophy of education. It presents the differentiation between philosophy of education and signs of educational philosophy's, indicates its disorienting role in education. Connection and mutual conditionality between global problems of modern times and the crisis of education is analyzed. It is proved that successful overcoming of crisis is possible only on the basis of its philosophical comprehension and new educational paradigm. Analyzed the concept of humanization of philosophy of education, science and society. The conclusion about the role and tasks of the process of humanization. It is noted that the philosophy of education is a domain of philosophical inquiry into the nature and aims of education, the diverse normative dimensions of education, aspects of learning, teaching, and curricula, the character and structure of educational theory, and its own place in that theory. It seeks understanding of educational matters and to provide practical guidance for educational practice and policy. It is noted that the main content of the new philosophy of education is the ability to create, to realize itself in a historical space and time and realize all the aspirations of the practice. There are examined the questions connected with educational and cultural borrowings in educational activity and pedagogical theory which have to be based on determination of universal things in education as sociocultural phenomenon because the problem of interrelation of education paradigm development and society paradigm development outlines conditions at which basic orientation of pedagogical education should be changed.

Philosophy of education dimensions of philosophy of education, pedagogies, humanization of philosophy education.

УДК 378.147:796.332

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФУТБОЛУ»

***Е. М. Сивохоп, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики фізичного
виховання Ужгородського національного університету****

Розглянуто структуру та зміст курсу навчальної дисципліни «Теорія

та методика викладання футболу» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» факультетів фізичного виховання, спорту та здоров'я людини за кредитно – модульною системою навчання.

Фізичне виховання, спорт, вдосконалення, студенти, програма.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні тенденції в освіті її реформування, спрямовані на приєднання до Болонського процесу з метою входження в європейський освітній і науковий простір. Болонський процес - це здійснення структурного реформування вищої освіти, зміна освітніх програм, форм і методів навчання, контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів для підвищення якості освіти, спроможності випускників вищих навчальних закладів працевлаштуватися на європейському ринку праці.

Упровадження у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає раціональний поділ навчального матеріалу дисципліни на модулі й перевірку якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу кожного модуля.

Зміст вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту орієнтований на формування знань, умінь і навичок, якими повинен володіти та творчо реалізовувати у змінних умовах трудової діяльності фахівець [1]. На основі цього стратегічним завданням реформування вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту є удосконалення структури і змісту вищої освіти, наповнення її новітнім матеріалом, упровадження сучасних технологій навчання тощо [4]. Нагальною проблемою функціонування кредитно-модульної системи є удосконалення структури і змісту навчальних програм з дисциплін в галузі фізичної культури і спорту [1; 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць свідчить, що проблему упровадження кредитно-модульної системи та удосконалення навчальних програм з дисциплін в галузі фізичної культури і спорту, розглядають багато науковців. М.Данилевич та М.Ярошик вивчали питання організації навчального процесу бакалаврів фізичного виховання в контексті євроінтеграції [4]. Дослідження авторів Ю.Бріскіна, А.Передерій та М.Пітина спрямовані на удосконалення структури та змісту навчально-методичного забезпечення дисципліни «професійна майстерність тренера» [3]. Організацію та проведення курсу «Теорії та методики обраного виду спорту» (спеціалізація футбол) були присвячені роботи В.Соломонко, Г.Лісенчука, О.Соломонко [6].

Аналіз науково-методичної літератури, окремих програм з «Теорії та методика викладання футболу» свідчить про відсутність єдиних підходів щодо розробки навчальних програм. Тому актуальним є питання вдосконалення структури і змісту навчальної програми з дисципліни «Теорія та методика викладання футболу».

Мета дослідження – розкрити особливості організації навчання з дисципліни «Теорії та методика викладання футболу» для студентів напрямку підготовки «Фізичне виховання».

Завдання дослідження: виявити шляхи удосконалення структури і змісту навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання футболу» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» факультетів фізичного виховання, спорту та здоров'я людини в умовах кредитно – модульної системи організації навчального процесу.

Для вирішення поставлених завдань було використано методи теоретичного аналізу та узагальнення літературних джерел і змісту програм, навчальної документації дисципліни «Теорія та методика викладання футболу» профільних ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Для підвищення рівня професіоналізму тренера-викладача в навчальний процес студентів профільних ВНЗ було впроваджено дисципліну «Теорія та методика викладання футболу» [5]. Вона належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін і є однією з провідних у професійній підготовці викладачів фізичного виховання та спорту, тренерів з обраного виду спорту та передбачає тісний взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами: легка атлетика, гімнастика, рухливі ігри, теорія та методика фізичного виховання, теорія та методика обраного виду спорту тощо.

Підготовка педагога – тренера, викладача справа державної ваги. Так, сфера їх діяльності має досить широкий діапазон: загальноосвітні школи, середні спеціальні навчальні заклади, дитячо-юнацькі спортивні школи загальної спрямованості та олімпійського резерву, спортивні клуби ВНЗ.

Аналіз окремих програм з «Теорії та методика викладання футболу» свідчить, що мета викладання цієї дисципліни полягає в набутті теоретичних знань студентів з історії розвитку футболу, сучасного стану футболу в світі, в Україні, вивчені офіційних правил гри, організації змагань з футболу, оволодінні техніко-тактичними діями в захисті та нападі, вивчені засобів та методів навчання та удосконалення техніки та тактики гри в футбол. Вивчаючи дисципліну студенти оволодівають практичними навичками викладача фізичної культури, тренера, виконують обов'язки арбітра та організатора змагань з футболу.

В Ужгородському національному університеті (УжНУ) на факультеті здоров'я людини в підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» вивчається дисципліна «Теорії та методика викладання футболу». Обсяг дисципліни - 3.5 кредити, загальна кількість годин за навчальним планом - 108 (аудиторних 56 годин, з них: 8 - лекцій, 48 - лабораторних занять; 52- самостійної роботи студентів).

За розробленим авторським навчальним планом структура дисципліни передбачає два змістові модулі:

- змістовий модуль 1. Історія розвитку та основи техніки гри у футбол;
- змістовий модуль 2. Тактика гри у футболі та методика проведення навчальних занять.

Головними формами викладання даної дисципліни є лекційні, лабораторні заняття та самостійна робота студентів.

Лекційний курс читається викладачами високої класифікації (старшими викладачами, кандидатами наук). На лекційних заняттях ми запропонували вивчення таких тем: «Історія розвитку гри у футбол», «Технічна підготовка футболістів», «Тактична підготовка футболістів», «Основи навчання футболу».

На лабораторних заняттях студенти розподіляються на групи в залежності від кількості студентів на курсі та оволодівають основами:

- техніки гри (техніка виконання та методика навчання ударам по м'ячу ногою та головою; зупинки м'яча, ведення м'яча, об'їзду м'яча, фінти; відбирання м'яча у суперника; укидання м'яча з-за бічної лінії; техніка гри воротаря),
- тактичної підготовки (тактика гри захисту та нападу),
- методики навчання (методика проведення підготовчої, основної та заключної частини заняття, проведення змагань з футболу, методика суддівства) [6; 7; 8].

Ми звертаємо увагу на те, що крім лекційних, лабораторних занять у структуру дисципліни впроваджено самостійну роботу студентів, на якій студенти активно, цілеспрямовано набувають знання без безпосередньої участі викладачів. Було враховано, що самостійна робота має бути активною, знаходитись під ефективним контролем і оцінкою її результатів. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Зміст самостійної роботи з курсу «Теорії та методика викладання футболу» визначений навчальною програмою і методичними рекомендаціями, складається з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, лабораторних);
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни;
- виконання студентами контрольних робіт;
- підготовка до усіх видів контролю (підсумкового модульного контролю, екзаменаційного модульного контролю).

Навчальний матеріал, передбачений програмою для самостійного опрацювання, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд із тим, що опрацьовувався під час інших видів занять.

Ми вважаємо, що однією з основних умов ефективного функціонування СРС є впровадження інформаційних технологій навчання, серед яких використання мультимедійного забезпечення та програмно-методичних комплексів навчання.

Контроль навчальних досягнень студентів з дисципліни «Теорії та методики викладання футболу» проходить у два етапи: теоретичний та практичний. Якість знань, умінь і практичних навичок студентів оцінюється за 50-бальною шкалою, у межах окремого змістового модулю, та 100-бальною шкалою, у процесі екзаменаційного модульного контролю. Підсумкова оцінка за змістові модулі складається з балів, отриманих студентами за теоретичні знання (*теоретичні знання оцінюються за відповідя-*

ми на запинання в тестовій формі, тести складені у відповідності до навчальної програми і включали матеріал лекційних, лабораторних занять та самостійну роботу студентів); практичні вміння (практичні вміння оцінюються за технікою виконання залікових вправ на лабораторних заняттях з різних елементів гри); методичну підготовку (методика проведення підготовчої, основної та заключної частини заняття, проведення змагань з футболу, методика суддівства); відвідування (за 10% відвіданих занять нараховується по 1 балу) (табл. 1).

1. Шкала контролю змістового модулю

Показники	Бали
Письмове тестування (у кожному варіанті міститься 10 тестів за кожен правильну відповідь нараховується 3 бали)	0-30
Контрольні навчальні нормативи (дві кращі оцінки за результатами тестування)	0-10
Методика навчання (методика проведення підготовчої, основної та заключної частини заняття, проведення змагань з футболу, методика суддівства)	0-5
Відвідування (за 10% відвіданих занять нараховується по 1 балу)	0-5
Загальна оцінка	0-50

Екзамен з курсу «Теорія та методики викладання футболу» є заключним підсумковим модульним контролем. До екзамену допускаються тільки ті студенти, які отримали 60 балів і більше. Студенти, в яких оцінки дорівнюють або є вищими за 60 балів, можуть не брати участі в екзаменаційному контролі, але за бажанням вони можуть покращити свою оцінку, взявши участь в екзаменаційних тестуваннях. Під час екзамену даються письмові відповіді на 2 варіанти тестів (всього 20 тестів). Правильна відповідь у кожному тесті оцінюється в 3 бали. Максимальна кількість балів за екзаменаційні тестування складає 60 балів. До цих балів додаються бали за контрольні нормативи, методичну підготовку та відвідування (табл. 2).

2. Шкала модульного контролю екзаменаційних тестувань

Показники	Бали
Письмове тестування (два варіанти всього 20 тестів за кожен правильну відповідь нараховується 3 бали)	0-60
Контрольні навчальні нормативи (чотири оцінки за результатами тестування)	0-20
Методика навчання (методика проведення підготовчої, основної та заключної частини заняття, проведення змагань з футболу, методика суддівства)	0-10
Відвідування (за 10% відвіданих занять нараховується по 1 балу)	0-10
Загальна оцінка	0- 100

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, упровадження кредитно – модульної системи навчання, удосконалення навчальних програм підготовки фахівців фізичного виховання і спорту дає

змогу покращити якість навчання, формує систему знань, умінь і практичних навичок, дозволяє стимулювати навчальну діяльність студента.

Навчальна дисципліна «Теорія та методика викладання футболу» є важливою складовою підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту. Головними формами викладання даної дисципліни є лекційні, лабораторні заняття та самостійна робота студентів.

За розробленим нами навчальним планом структура дисципліни передбачає два змістові модулі: на яких студенти набувають теоретичні знання з історії розвитку футболу, сучасного стану футболу в світі, в Україні, вивчають офіційні правила гри, організацію змагань з футболу, оволодівають техніко-тактичними діями в захисті та нападі, вивчають засоби, методи навчання та удосконалення техніки та тактики гри в футбол.

Подальші дослідження будуть спрямовані в напрямку вивчення системи управління навчанням Moodle в галузі фізичної культури і спорту.

Список літератури

1. Архипов О. А. Особливості впровадження модульного-рейтингової системи у фізичне виховання студентства / Олександр Анатолійович Архипов // Теорія і практика фізичного виховання. – 2004 – С. 5-14.

2. Арестов Ю.М., Годин М.А. Підготовка футболістів вищих розрядів. Учебное пособие.-Москва:1980.-128с.

3. Бріскін Ю. Удосконалення структури і змісту навчальної дисципліни «Професійна майстерність тренера» / Юрій Бріскін, Аліна Передерій, Мар'ян Пітин // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2010. – № 1. – С. 76-83.

4. Данилевич М. Організація навчального процесу бакалаврів фізичного виховання в контексті євроінтеграції / Мирослава Данилевич, Марта Ярошик // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. –Л., 2008. – Вип. 12, т. 4. – С. 65-75.

5. Закон України про фізичну культуру [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/law2/main>.

6. Соломонко В.В., Лісенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол // Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту. – К.: Олімпійська література. 1997. -288с.

7. Чанади А. Футбол Техника: Перевод с венгерского. Москва: Физкультура и спорт, 1984.-247с.

8. Чанади А.Футбол. Тренировка: перевод с венгерского.-Москва: Физкультура и спорт,1984.-263с.

В статье рассмотрена структура и содержание курса учебной дисциплины «Теория и методика преподавания футбола» для студентов образовательно-квалификационного уровня «бакалавр» факультетов физического воспитания, спорта и здоровья человека по кредитно - модульной системе обучения.

Физическое воспитание, спорт, совершенствование, студенты, программа.

Reveals the structure and content of the course of educational discipline "Theory and Methods of teaching football" for students of educational qualification of 'The Bachelor' level of faculties of physical education, sport and

health on credit-modular system of training.

Analysis of individual programs on the "Theory and Methods of teaching football" indicates that the purpose of teaching the discipline is to acquire theoretical knowledge of students on the history of football, the current state of football in the world and in Ukraine, the study of the official rules of the game, the organization of football competitions, mastering technical and tactical actions in protection and attack, standing the means and teaching methods and improvement of equipment and game tactics in playing football.

In the study of the discipline the students acquire practical skills of the teacher of physical culture, perform the duties of the referee in football, as well as organizer of football competitions. The main forms of teaching the discipline assigned lectures, labs, and individual work of students.

Physical education, sport, teaching, improving, students, program.

УДК 378.12:37.042

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ЯК ОСНОВА СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ МОЛОДОЮ ЛЮДИНОЮ

В. К. Сидоренко, доктор педагогічних наук, професор

Показано важливість свідомого і правильного вибору майбутньої професії кожною молодю людиною. Цей вибір є складним процесом, результативність якого залежить від наявності всебічно обґрунтованої системи профорієнтаційної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл. Розкрито зміст і особливості профорієнтаційної роботи на різних її етапах.

Вибір професії, професійне самовизначення, індивідуальні особливості людини, профорієнтаційна робота, система профорієнтації.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вибір життєвого шляху та забезпечення якості особистого життя в майбутньому – справа вкрай відповідальна, якщо не сказати більше. Кожна молода людина мріє про гарну роботу: високооплачувану, перспективну, часто поруч з місцем проживання, творчу, улюблену. Але яку саме?

Важко в це повірити, але на основі чисельних спостережень встановлено, що біля 90% людей страждають від жорсткого почуття нереалізованості власного життєвого вибору [4]. Вони працюють без будь-якого задоволення, ненавидять понеділки і з радістю очікують наближення п'ятниці. Вихідні дні для них пролітають занадто швидко, щоб можна було отримувати задоволення від життя. І знову настає понеділок.

Як показують реалії життя, найскладніше для молоді людини –